



Spomienka na povodeň z roku 2013

Bratislava, 06.06.2018

Pracovníci Slovenského vodohospodárskeho podniku, štátny podnik (SVP) si dnes pripomínajú 5. výročie jednej z najväčších povodní, ktoré boli v novodobej histórii na Dunaji. Vďaka opatreniam, ktoré vodohospodári zrealizovali v rokoch 2006 – 2009, boli škody minimálne v našom hlavnom meste minimálne.

Dunaj patrí medzi najväčšie rieky, ktoré pretekajú cez územie Slovenska. Za posledných 500 rokov sa vyskytlo viac ako 100 povodní, ktoré spôsobili veľké materiálne škody a vyžiadali si aj ľudské obete. Presný počet obetí Dunaja v Bratislave nie je známy, z kroník a historických záznamov však predpokladať, že išlo o stovky ľudí.

SVP, ako správca vodných tokoch realizoval v rokoch 2006 až 2009 protipovodňovú ochranu mesta Bratislava, ktorá výrazným spôsobom minimalizuje riziko vzniku škôd v našom hlavnom meste. Už v roku 2013, počas historicky najvyšších prietokoch na Dunaji, sa ukázala funkčnosť týchto opatrení a Bratislava neutrpela výraznejšie škody.

O tom, že naše hlavné mesto potrebuje komplexné protipovodňové opatrenia, sme vedeli už dlhší čas. Poslednou veľkou skúškou bola povodeň v roku 2002. Prietoky v Bratislave atakovali hranicu 10 metrov. Už vtedy bolo jasné, že naše hlavné mesto nie je dostatočne chránené pred následkami extrémne vysokých vodných stavov na Dunaji. Preliatie, či pretrhnutie existujúcej ľavostrannej protipovodňovej línie Dunaja by spôsobilo zaplavenie významnej časti Bratislavy, vrátane jej priemyselných častí. Zaplavené by boli aj rozsiahle oblasti Žitného ostrova a Podunajskej nížiny v oblasti malého Dunaja. Jediným riešením bolo vybudovanie nových ochranných múrikov, ktoré v kombinácii s podzemnými tesniacimi stenami a mobilnými hradeniami ubránia Bratislavu pred tisícročnou vodou.

V Bratislave sa opatrenia realizovali v mestských častiach Devín, Devínska Nová Ves, Karlova Ves, Staré mesto, Petržalka a Ružinov. Zrealizovali sme práce aj na odpadovom kanáli pod Gabčíkovom. V rámci tohto projektu sme realizovali aj protipovodňovú ochranu mesta Štúrovo.

Celkovo išlo o 14,5 km podzemných tesniacich stien, 5,5 km protipovodňových múrikov, viac ako 2,3 km zemných hrádzí. Vybudované boli zatváracie objekty na prítokoch, noví čerpacia stanica v Devínskej Novej Vsi, či mobilné čerpacie jednotky. Súčasťou projektu bolo aj obstaranie zariadenia na meranie prietoku, rýchlosti prúdenia a morfológie koryta vrátane plavidla. V prípade potreby tak vieme postaviť bežmála 3 km mobilných hradení, ktoré dokážu ochrániť obyvateľov a ich majetok. Celý projekt bol realizovaný v rokoch 2007 až 2010 a stál takmer 33 mil.€.



V roku 2013 boli v Bratislave na rieke Dunaj zaznamenané rekordné hodnoty. Výška hladiny dosiahla 1.034 cm a prietok 10.641 m³/s.

„Úlohou nás, vodohospodárov, je minimalizovať riziko povodní a chrániť tak životy a majetky našich obyvateľov“, povedal generálny riaditeľ SVP Stanislav Gáborík.

História povodní v Bratislave:

Prvými údajmi o veľkých povodniach na našom území v dávnej minulosti sú len znaky napr. kulminačných hladín na zachovaných budovách a zmienky v archívnych dokumentoch. Najstaršie stopy o povodni na našom najväčšom toku – Dunaji sú z roku 1012, neskôr z rokov 1210, 1344, 1466 a 1499, o ktorých sa možno domnievať, že dosiahli parametre povodní z rokov 1899 a 1954, teda povodní, o ktorých už máme informácie zásluhou pravidelného merania vodných stavov, ktoré sa začalo na sklonku 19. storočia.

Za najväčšiu povodeň za ostatných 500 rokov sa považuje povodeň z augusta 1501, ktorá bola spôsobená abnormálnymi zrážkami v celom povodí horného Dunaja. V Bratislave bola pravdepodobne najväčšia povodeň v r. 1516. Označenie výšky kulminačnej hladiny na pilieri Vydrickej brány je zároveň najstaršou zachovanou povodňovou značkou na území Slovenska. Najznámejšia povodeň v 18. storočí bola na začiatku novembra 1787, označovaná aj ako „dušičková povodeň“. Po povodni z roku 1501 sa považuje na Dunaji za druhú najväčšiu.

Celé 19. storočie bolo poznamenané ťadovými povodňami, pri ktorých nahromadené ťadové kryhy spôsobia zápchu a vzdujú hladinu. Osudnou pre Bratislavu bola tá z 5. februára 1850, vyžiadala si 6 obetí na ľudských životoch. Jedna zo zachovaných povodňových značiek na rohu Laurinskej a Uršulínskej v historickom jadre mesta sa nachádza 182 cm nad úrovňou chodníka, čo znamená 1123 cm na vodočte Bratislava (pre porovnanie je to o 132 cm viac ako pri kulminácii povodne v auguste 2002). Povodeň spôsobila obrovské škody, pretrhala hrádze a skôr, ako ich stihli opraviť, ďalšia povodeň o tri roky neskôr spustošila Žitný ostrov. V marci 1947 zaplavila Bratislavu jedna z najhorších povodní v histórii Slovenska. Prírodná pohroma si vyžiadala evakuáciu obyvateľstva, poničila domy a zdevastovala polia.

Búrľivá voda so sebou v priebehu 20. storočia viackrát odnášala všetko, čo jej prišlo do cesty. Jednou z najdesivejších záplav bola ťadová povodeň z roku 1947. Marcové topenie ťadov spojené s príchodom jari považovali ľudia za nebezpečné od nepamäti a svoju stopu zanechalo aj na brehoch Dunaja. V roku 1947 povodeň zatopila starú Petržalku a obyvatelia museli byť evakuovaní .



V novodobej histórii boli najväčšie povodne v roku 1954 a 2002. Tú druhú si ešte dobre pamätáme. V marci 2002 sa na Dunaji vyskytla z hydrologického hľadiska významná povodňová situácia, ktorá bola spôsobená rýchlym topením snehu a výdatnými zrážkami v nemeckom a rakúskom povodí Dunaja. V Devíne kulminoval Dunaj 24. marca 2002 pri hladine 829 cm a prietoku 8 644 m³/s. Intenzívne zrážky začiatkom augusta 2002 na území Nemecka a Rakúska dramaticky ovplyvnili hladinu Dunaja aj na území Slovenska. Podľa prvých prognóz hrozilo zaplavenie intravilánu Bratislavy, no transformáciou povodňovej vlny ešte nad naším územím, včasným odborným vykonaním protipovodňových zabezpečovacích prác a dobrou manipuláciou na sústave vodných diel Gabčíkovo, prietok bol udržaný v medzi hrádzových priestoroch. Kulminácia Dunaja nastala v Devíne 16. augusta o 02:00 hod. pri hladine 945 cm a prietoku 10 500 m³/s, v Bratislave v ten istý deň o 04:00 hod. pri hladine 991 cm a prietoku 10 370 m³/s. Vysoká hladina Dunaja spôsobila aj spätné vzdutie na dolnom úseku rieky Morava, kde došlo k čiastočnému zaplaveniu miestnych častí Devínska Nová Ves a Devín.



Doplňujúca informácia pre médiá:

Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik (SVP, š. p.), bol založený v roku 1997. Vznikol spojením štyroch štátnych podnikov – Povodie Dunaja, Povodie Váhu, Povodie Hrona a Povodie Bodvy a Hornádu.

SVP, š. p. spravuje vodné toky v dĺžke 32 738 km, 287 vodných nádrží, 2 811 km ochranných hrádzí a kanálovú sieť v dĺžke 1 812 km, takisto je prevádzkovateľom Vodného diela Gabčíkovo. Celková plocha povodí je 49 015 km².

Organizačne je tvorený Podnikovým riaditeľstvom so sídlom v Banskej Štiavnici, štyrmi odštepnými závodmi (Bratislava, Piešťany, Banská Bystrica a Košice) a jednotlivými správami povodí.

Odštepny závod Bratislava

- *Závod Dunaj*
- *Závod Gabčíkovo*
- *Správa povodia Moravy*
- *Správa vnútorných vôd Komárno*
- *Správa vnútorných vôd Šamorín*

Odštepny závod Piešťany

- *Správa povodia horného Váhu*
- *Správa povodia stredného Váhu 1*
- *Správa povodia stredného Váhu 2*
- *Správa povodia dolného Váhu*
- *Správa povodia hornej Nitry*
- *Správa povodia dolnej Nitry*

Odštepny závod Banská Bystrica

- *Správa povodia horného Hrona*
- *Správa povodia dolného Hrona a povodia dolného Ipl'a*
- *Správa povodia horného Ipl'a*
- *Správa povodia Slanej*

Odštepny závod Košice

- *Správa povodia Hornádu a Bodvy*
- *Správa povodia Bodrogu*
- *Správa povodia Laborca*
- *Správa povodia Dunajca a Popradu*